



ARCHAEOGRAMA
*Het verleden tot
 op de bodem uitgezocht ...*

Ongeveer 6000 jaar geleden, in de **Jonge Steentijd** settelden de eerste boeren zich bij de meren rond de Alpen. Zij bouwden hun dorpen vaak direct aan het water; door hun huizen op palen te bouwen hadden ze bescherming tegen de vochtige bodem en hoogwater. Het levensbelangrijke water, de visvangst, de veilige en gunstige ligging aan de grote handelswegen waren waarschijnlijk hun redenen om zich juist hier te vestigen.



Pas tegen het einde van de **Bronstijd** (ong. 850 v. Chr.) drong een klimaatverslechtering hen terug naar het binnenland en hoger gelegen gebieden. Sindsdien liggen de resten van hun verzonken dorpen goed beschermd in de meren.

Volledig afgesloten van de lucht zijn in de meerbodems ook organische resten bewaard gebleven die aan land anders al lang verrot zouden zijn: talrijke vondsten van constructiedelen maken een nauwkeurige reconstructie van de huizen mogelijk. Duikers konden bij intensieve opgravingen onderwater tal van voorwerpen bergen: complete gereedschappen, boten, textiel en zelfs resten van maaltijden. Zo wordt ons een beeld geschetst van het leven van duizenden jaren geleden zoals we het maar zelden te zien krijgen.

Sinds 2011 zijn 111 archeologische sites in zes **Europese landen UNESCO-Werelderfgoed**.

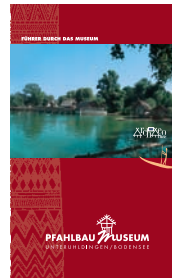


900 v. Chr.



**Interessante en spannende items
 uit onze museumshop:**

Museumgids,
 beschikbaar in het Duits,
 Engels en Frans
 ISSN-No. 0946-0519
 69 pagina's · 4,- €



**DAS ERBE DER PFAHLBAUER –
 Faszination Weltkulturerbe**
 Uitleg bij de tentoonstelling,
 beschikbaar in het Duits en
 Engels
 ISBN-No. 9783-3-9813625-8-9
 58 pagina's · 5,- €



**Was Sie schon immer
 über das Leben der Pfahlbauer
 wissen wollten ...**
**50 antwoorden op de meest
 gestelde bezoekersvragen,**
 beschikbaar in het Duits,
 Engels en Frans
 ISSN-No. 0946-0519
 36 pagina's · 1,50 €



Nog meer antwoorden in het Engels vindt U op:
<http://www.pfahlbauten.de/delphi>

PFAHLBAUTEN UNTERUHLINGEN
 Strandpromenade 6 · D-88690 Uhltingen-Mühlhofen
 Tel.: +49 (0) 75 56 / 92 89 00 · Fax +49 (0) 75 56 / 92 89 0 - 10
www.pfahlbauten.de · Email: mail@pfahlbauten.de

Openingstijden:
 April tot Sept.: dagelijks 9 h – 19 h (laatste rondleiding 18.30h)
 Okt.: dagelijks 9 h – 17 h, Nov.: zat, zon en feestdagen 9 h – 17 h
 Maart: zaterdag en zondag 9 h – 17 h

Afbeeldingen: PM/Embleton, PM/Müller, PM/Schellinger, PM/Schöbel, imagedirekt/ Zastavkin, LAD Baden-Württemberg, SWR/Nowak

**PFAHLBAUTEN
 UNTERUHLINGEN AM BODENSEE**



**EEN REIS
 DOOR DE
 TIJD**

naar de Steen- en Bronstijd



**Verzonken dorpen
 herontdekken ...**

Welkom in het **PAALBOUWMUSEUM UNTERUHLINGEN**, een van de grootste archeologische openluchtmusea van Europa. Al ruim 90 jaar maken wij van de vroege geschiedenis van onze regio een spannende belevenis: wij tonen 23 gereconstrueerde huizen uit de Steen- en Bronstijd (ong. 4000 – 850 v. Chr.). Met behulp van kopieën en originele vondsten van opgravingen wordt een fascinerende verzonken wereld zichtbaar.

Uw rondleiding begint in het nieuwe **“ARCHAEOGRAMA”**, een onderwaterwereld waar U doorheen kan lopen met een multimediashow. Vervolgens wordt U geleid over de paden over de Bodensee door de paalbouwdorpjes.

De speciale tentoonstelling **“HET ERFGOED VAN DE PAALBOUWERS – fascinatie Werelderfgoed”** in het museumgebouw op de oever biedt met meer dan 1000 originele vondsten inzicht in de manier van leven van de paalbouwers (tentoonstelling met Duits- en Engelstalige geschreven uitleg).



**Belangrijke vondsten uit de
 paalbouwwoningen aan de Bodensee.**

Verzonken Werelderfgoed zichtbaar gemaakt ...



In het Paalbouwmuseum Unteruhldingen wordt met behulp van opgravingen en experimentele archeologie het verleden gereconstrueerd.

1 De Steentijthuizen “Riedschachen” (4000 v. Chr.)



In 1922 – slechts vier maanden na de oprichting van de Paalbouwvereniging werden deze beide huizen gereconstrueerd, op basis van opgravingen in Riedschachen (Oberschwaben) – ze trotseren nu al meer dan 90 jaar weer en wind. In 1926/27 draaide de film-makers van Ufa hier de stomme film “Natur & Liebe” die met groot succes in heel Europa liep. In het vakantie seizoen is hier de Paalbouwbioscoop geopend.

2 Het Bronstijddorp “Bad Buchau” (1050 v. Chr.)

Ambachtswerk in het huis van de pottenbakker, metaalbewerking in het huis van de bronsgieter, het huis van het dorpshoofd: hier zie je hoogontwikkelde technieken, het gevoel voor vormen en kleuren en het ontstaan van een gemeenschap met sociale verschillen. De basis hiervan zijn de grote opgravingen van de 1920-er jaren bij het Federsee in Oberschwaben, tegenwoordig nog steeds een mijlpaal in de archeologie.



3 Het Bronstijddorp “Unteruhldingen” (975 v. Chr.)

Met meer dan 80 huizen was de nederzetting Unteruhldingen-Stollenwiesen één van de belangrijkste uit de Late Bronstijd. Tegenwoordig is deze locatie UNESCO Werelderfgoed. Tussen 1998 en 2001 hebben we hier vijf huizen gereconstrueerd. Infopanelen in meer talen verklaren het werk van archeologen.

Realistische scènes tonen de hoogontwikkelde cultuur van de boeren, ambachtsmensen en handelaren. De dodenceremonie voor een rijke stamvorst, waardevolle cultobjecten en wandschilderingen voeren de bezoeker in de geloofswereld van de paalbouwmensen. Het leven van alledag speelt zich voor de ogen van de bezoekers af. Neem even de tijd voor de vele interessante verhalen die hier verteld worden.



4 Het Steentijddorp “Siplingen” (3500 v. Chr.)

De eerste boeren aan de Bodensee bouwden zulke dorpjes zoals dit. In de thematisch ingerichte huizen zijn nagemaakte vondsten van opgravingen te vinden. Veel hiervan kan tijdens de rondleidingen in de hand genomen worden. U leert hoe de steentijdmensen de akkers bewerkten en wat ze aten. Uitleg wordt gegeven over gereedschappen, sieraden en kleding. Vroege uitvindingen zoals het wiel en de vis fuik worden hier tentoongesteld.



5 Het “SWR-TV-dorp”

In 2006 stuurde de Duitse TV zender SWR zeven volwassenen en zes kinderen voor een reis van twee maanden naar de Steentijd. De originele huizen van de filmset zijn hier heropgebouwd. U ziet hier in wat voor kleine ruimte de mensen destijds leefden.



6 Het Steentijddorp “Hornstaad” (3912 v. Chr.)



Deze authentieke reconstructie van één van de oudst bekende huizen van de Bodensee kwam tot stand met behulp van technieken en bouwmaterialen uit de Steentijd. Het is een archeologisch lange termijn experiment. Het huis wordt af en toe bewoond. Vergelijkingen met originele archeologische sites maken het mogelijk interessante conclusies te trekken over de bouwwijze en de levensverwachting van prehistorische paalbouwwoningen.

7 Het Steentijddorp “Arbon” (3376 v. Chr.)



Ook dit huis is bedoeld voor archeologische experimenten. De bouwwijze van dit huis, compleet opgetrokken uit hout, is heel anders dan de meeste andere huistypes aan de Bodensee die gebouwd werden met gevlochten wanden en rieten daken. Deze reconstructie uit 1998 is het resultaat van een internationale samenwerking met de archeologen van het kanton Thurgau in Zwitserland.

8 Het Steentijdparcours

Hoe maakte je 5000 jaar geleden een gat in een steen? Hoe reed je in de Bronstijd over een knuppelweg door het moeras? Probeer het eens uit in ons ‘hands-on’ parcours voor gezinnen. In vakantietijd koopt onze Steentijdman “Uhldi” hier en maakt hij vuur zonder lucifers en aansteker.

Openingstijden via www.pfahlbauten.de

